

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Károly Róbert Campus
Kertészettudományi Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

Készítette:

Péntek Katalin
ZFYIS5

Gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzési szak

Konzulens:

Lakatos Márk
mesteroktató

Gyöngyös
2022

SZAKMAI ESETTANULMÁNY

Gyógynövénytúrák szerepe a gyógynövényturizmusban

Portfólióm témájaként a gyógynövénytúrák szerepének vizsgálatát választottam a gyógynövényturizmusban, a Györgytea 3 napos gyógynövényismereti túrájának példáján keresztül.

A TÉMA KIFEJTÉSE

A Györgytea bemutatása

A népgyógyászat és Szabó György, a bükki füvesember neve elválaszthatatlanul összeforrt a mai magyar köztudatban. Tudását készségesen megosztja a világgal. Családi vállalkozásukat utódja, lánya Lopes-Szabó Zsuzsa vezeti. 2022 februárjában került átadásra a Györgytea termékeket előállító új üzem Bükkszentkereszt településen, amelyben feldolgozó-, csomagoló üzem, raktárak és irodák találhatóak. A Györgytea termékpalettáján megtalálhatóak egyedi teák, élvezeti teák, teakeverékek, gyógynövénykivonatok, krémek, kenőcsök, illetve kiegészítő termékek (pl.: levendula textilzsák, könyvek, kézműves bögre, papír teafilter). Komplex tevékenységgel rendelkeznek, és óriási hangsúlyt fektetnek arra, hogy a gyógynövényes tudást megosszák az emberekkel. Az előadásokon, a televíziós vagy rádióban elhangzó riportokon túl, saját platformjaikon keresztül is rengeteg tudásanyagot lehet elérni: www.gyorgytea.hu, Györgytea hírlevelek, Györgytea mintaboltok, gyógynövényismereti túrák, telefonos és email-es elérhetőség.

Gyuri bácsi gyógynövénykertje

Gyuri bácsi első, úgynevezett „régí” gyógynövénykertjét Bükkszentkereszt határában az ezredfordulón létesítette egy levendulaültetvény létrehozásával, majd létrehozta a bemutató kertet, amely az oktató-nevelő munka fontos színterévé vált. Majd egyre nagyobb volt az igény a bővítésre, így lánya, Zsuzsa vezetésével létrejött az új kert, amely 2020-ban nyitotta meg kapuját. A kert alaprajza egyedülálló módon egy hársfalevelet formáz. A gyógynövénykerthez tartozó főbb létesítmények a bejáratánál található fogadóépület, levendula labirintus, előadások megtartására alkalmas filagória, a gyermekek számára kialakított ágyások és a játszótér. A kertben közel 150 féle növény, összesen több mint 21.000 példány található.

Györgytea gyógynövénytúrák

2005-ben jelent meg először a turisztikai termékek piacán a „Gyógynövénygyűjtő túrák a Bükkben” nevet viselő ajánlat. Az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő túrákon résztvevő vendégek száma évről évre nő. Az idei kínálat alapján az alábbi típusú túrákon vehettek részt az érdeklődők:

- **1 napos gyógynövényismereti túra:** Gyógynövénykert-látogatásból és rövid terepi túrából áll, amely során a résztvevők alapvető ismereteket sajátíthatnak el a gyógynövényekről.
- **1 napos csoportos gyógynövényismereti túra:** Iskolai osztályok, szakmai szervezetek, közösségek jelentkezhetnek. A program megegyezik az előzőekben ismertetett egynapos gyógynövényismereti túráéval.
- **3 napos „Fűben-fában orvosság” túra:** A különböző gyógynövények, régi tájfajta gyümölcsök otthoni felhasználásáról szerezhetnek hasznos ismereteket, praktikus tanácsokat a túravendégek. Túravezető: dr. Pottyondy Ákos agrármérnök, gazdálkodó.
- **3 napos haladó „Fűben-fában orvosság” túra:** Azoknak ajánlott, akik már rendelkeznek gyógynövényismerettel, vagy részt vettek korábban valamelyik 3 napos Györgytea túrán. Többek között különböző gyógynövényes termékek készítése sajátítható el, mint például az olajos vagy az alkoholos gyógynövénykivonatoké. A csoportokat szintén dr. Pottyondy Ákos vezeti.
- **3 napos gyógynövényismereti túra:** Alapos ismeretekkel gazdagodhatnak a gyógynövények világáról, botanikai jellemzőiről, gyűjtéséről és felhasználásáról az ezt választó túravendégek. A túrára érkezőket átfogó ismereteket nyújtó szakmai előadásokkal, gyógynövénykert-látogatással, változatos terepi túrákkal és bükkszentkereszti nevezetességek bemutatásával várják. A csoportokat magasan képzett és elhivatott túravezető, Lakatos Márk vezeti. Magyarországon egyedülálló ez a gyógynövénytúra, mert egy meglehetősen részletes szakmai anyagot kapnak a résztvevők, illetve alapos gyakorlati tudást is szereznek a gyógynövényekről. A résztvevők között orvosok, gyógyszerészek, természetgyógyászok és egészségügyi szakdolgozók is jelen vannak. Az idén először pedig a 3 napos gyógynövényismereti túra keretében lehetőség nyílt betekinteni a gyógynövények feldolgozásának folyamatába (szárítás, vágás, rostálás) a Györgytea új feldolgozó üzemében.

Kérdőíves kutatás

Anyag és módszer

Kutatásom tárgyának a háromnapos gyógynövényismereti túrán résztvevő vendégek motivációjának, előéletének, további céljainak, valamint a gyógynövényekkel kapcsolatos fogyasztási szokásainak mélyebb megismerését választottam. Kutatásom kezdetén hipotéziseket állítottam fel, majd kérdőívet készítettem, amelyet Google űrlap segítségével szerkesztettem és az idei háromnapos túrán résztvevő 198 túravendégnek került kiküldésre. A kiküldött kérdőívekre 91 esetben érkezett válasz, ami 46%-os válaszadási arányt jelent. Összesen 19 kérdés szerepelt a kérdőívben, amelyből 7 kérdés demográfiai jellegű volt.

Eredmények és értékelésük

A demográfiai adatok tekintetében elmondható, hogy a túravendégek 83,1%-a nő. Életkor alapján a résztvevők többsége (64,8%) a 41-60 éves korcsoportba tartozik. A legkevesebben a 16-25 éves fiatalok vannak 2,2% arányban. A legtöbben egyedül (37,4%) érkeztek a túrára, 33%-uk családdal, 26,4% pedig baráttal, barátokkal. Úgy gondolom, hogy ez pozitív, hiszen egy ilyen jellegű túrára az ismeretek megszerzése miatt érkezik valaki, így abból, hogy akár egyedül is hajlandó eljönni, magas fokú elköteleződésre következtetek.

A gyógynövényes szokásokkal, gyógynövénytúrával kapcsolatos kérdésekre adott válaszokból a Google űrlap segítségével diagrammok készültek, amelyek főbb eredményei a következők:

- A válaszadók 50,5%-a napi szinten használja a gyógynövényeket. Olyan válasz pedig nem érkezett, aki egyáltalán ne használna gyógynövényes termékeket.
- 7,7%, akik voltak már más típusú 3 napos túrán a Györgyteánál, míg 13,2% azok aránya, akik pedig az egynapos túravendégek is voltak. Akik először vettek részt ilyen típusú programon 76,9%, a visszatérő túravendégek aránya pedig 2,2%.
- A legtöbben a Györgytea honlapjáról vagy hírlevélből értesültek a túráról (67,8%). Meglehetősen alacsony viszont a közösségi média aránya (10%), annak ellenére, hogy a Györgytea hivatalos oldala 196 ezer követővel rendelkezik.
- A válaszokból egyértelműen látszódik, hogy a túravendégek főbb motivációi a tanulás, ismeretek szerzése (34,1%), illetve a gyakorlati tapasztalatok, a gyógynövények természetes élőhelyükön történő megfigyelése (47,3%).

- Azok vannak nagyobb arányban (79,1%), akik alapszintű tudással már rendelkeztek a gyógynövényekről a túra előtt is. Szélesebb körű tudása 14,3%-uknak volt, míg 6,6% a túra előtt nem igazán ismerte a gyógynövényeket.
- A válaszadók 90,1%-a könyvek és az internet segítségével tájékozódik, de viszonylag sokan (42,9%) előadások, túrák alkalmával tesznek szert gyógynövényes ismeretekre. A túravendégek 15,4%-a különböző gyógynövényes tanulmányokat folytat, főként természetgyógyász és fitoterapeuta képzésen, de van közöttük MATE hallgató is.
- A túravendégek 56%-a szándékozik további gyógynövényes ismereteket szerezni bármilyen oktatási rendszerben.
- A megkérdezettek 89%-a a túrán szerzett ismeretek alapján tervez saját maga is gyűjteni vagy termesztani gyógynövényeket. Ezek alapján, a programon kapott ismeretek nagymértékben hozzájárultak a túravendégek gyógynövényes tudásának és lelkesedésének gyarapodásához.

SZAKMAI ÖSSZEGZÉS

A kutatásom kezdetén felállított hipotézisek vizsgálatával szeretném következtetéseimet összegezni, illetve javaslataimat leírni.

„A 3 napos gyógynövényismereti túrán résztvevők között nagy arányban vannak azok, akik már korábban részt vettek 1 vagy 3 napos gyógynövénytúrán.”

Ez a feltételezésem csak részben bizonyult igaznak, mivel a megkérdezettek 23%-a vett részt már korábban Györgytea által szervezett túrákon, ellenben a többség még nem volt hasonló programon. Ebből arra következtetek, hogy a gyógynövénytúrák évek óta tartó töretlen népszerűsége ellenére még nagyon sokan vannak azok, akik nem vettek részt egy mélyebb tudást adó gyógynövényes programon. Ezért azt javaslom, hogy a honlapon és a hírlevelekben intenzívebben kellene népszerűsíteni a gyógynövényismereti túrákat, hiszen a vizsgálat során ezek a csatornák bizonyultak a legerősebbnek. A közösségi médiában viszont erősíteni szükséges a hirdetések és az információk megosztását, hogy akár a fiatalabb korosztályból is minél többen részt vegyenek a túrán. Illetve azok számának növelése érdekében, akik elégedett túravendégekből visszatérő vendégek lesznek, megfontolandó lehet, hogy kedvezményeket (pl. engedmény a túra árából) biztosítsanak.

„A túravendégek rendelkeznek már valamilyen szintű alaptudással a gyógynövényekkel kapcsolatban. A mindennapjaik része a gyógynövénytermékek fogyasztása, illetve az ezzel kapcsolatos ismeretek megszerzése.”

Ez a hipotézisem teljes mértékben beigazolódott a kutatás során. Ezért javaslom ennek a célközönségnek a haladó túrák tovább fejlesztését. A már meglévő ismeretek mellé minél több gyakorlati tapasztalatot adó programok szervezését, akár hangsúlyosabbá téve a terepi túrákon történő gyógynövénygyűjtést.

„A túravendégek a jövőben is részt kívánnak venni hasonló programokon, amelyeken bővíthetik tudásukat a gyógynövényekkel kapcsolatban, illetve egy részük tervez oktatási rendszerben történő képzésben is részt venni.”

Ez a feltevésem szintén bebizonyosodott. Ahhoz, hogy még több embert meg lehessen szólítani, javaslom a *„hétfégi 2 napos gyógynövényismereti túrák”* bevezetését is azoknak, akik például munkahelyi szabadság nélkül szeretnének egy ilyen programon részt venni. Továbbá azt gondolom, hogy tematikus gyógynövényismereti túrákkal is lehetne még sokakat elérni, mint például a levendula, amely egy nagyon közkedvelt gyógynövény lett. Ha például meghirdetésre kerülne egy *„Levendula gyógynövényismereti túra”*, amely egy rövid alaptudás átadását követően csak a levenduláról szólna, már sokat tettünk annak érdekében, hogy még több emberhez eljusson a gyógynövényes tudás és a gyógynövények szeretete. Ezen felül, például egy *„Kakukkfű gyógynövényismereti és gyűjtő túra”* során ki lehetne használni azt az időszakot, amikor Bükkzentkeresztben csodálatosan virágzik és gyűjthető ez a növény. Arra vonatkozóan pedig, hogy sokan vannak olyanok, akik további ismereteket oktatási rendszerben is szeretnének szerezni az a javaslatom, hogy vendégelőadóként meg lehetne hívni végzett gyógynövényszakos hallgatókat, hiszen intézményünkkel szakmai kapcsolatban is van a Györgytea, mint gyakorlati hely.

Megállapítható tehát, hogy a gyakorlati ismeretek iránti tudásvágy egyre nagyobb, amely kiválóan összekapcsolható a gyógynövényturizmussal, ezen belül is a gyógynövénytúrákon való részvétellel. Lényeges azonban, hogy ezeket az ismereteket hivatalos forrásból, képzett szakemberektől kapják az érdeklődők, így ebben is jelentős szerepe van a gyógynövénytúráknak. Illetve az ismereteken túl az élmény is meghatározó, amit ezeken a programokon kapnak a résztvevők, amelyet tovább vihetnek a hétköznapjaikba, vagy éppen a jövő gyógynövényes szakemberei indulnak majd el újtukon egy gyógynövénytúra hatására, ahogyan ez esetemben is történt.